

Antonina Karpowicz-Zbińkowska: J. S. Bach, Magnificat

Tekst ten wszedł na stałe do liturgii katolickiej jako kantykt w Nieszporach, dlatego doczekał się wielu opracowań muzycznych. Jest też właśnie łacińskim wyjątkiem w liturgii protestanckiej. Stąd liczne zachowane protestanckie jego opracowania

Tekst ten wszedł na stałe do liturgii katolickiej jako kantykt w Nieszporach, dlatego doczekał się wielu opracowań muzycznych. Jest też właśnie łacińskim wyjątkiem w liturgii protestanckiej. Stąd liczne zachowane protestanckie jego opracowania - przeczytaj świąteczny felieton z cyklu Perły Muzyki Dawnej

Boże Narodzenie to czas, w którym w liturgii protestanckiej rozbrzmiewa łacina. A rozbrzmiewa za sprawą tekstu *Magnificatu*, który jest wtedy uroczyście w niej wykonywany.

Magnificat to tekst z Ewangelii według św. Łukasza, który wygłasza Maryja w odpowiedzi na pozdrowienie św. Elżbiety. Jest to tekst poetycki, przypominający hymny, wygłaszane przez postaci starotestamentalne, np. Annę, matkę Samuela.

Maryja nazywa siebie tu służebnicą, a cały Kościół według wielowiekowej tradycji łączy się z Nią w tej pieśni. Czci zaś Ją w różnorodny sposób, wypełniając Jej prorocstwo: *Oto odtąd błogosławić mnie będą wszystkie pokolenia*.

Tekst ten wszedł na stałe do liturgii katolickiej jako kantyk w Nieszporach, dlatego doczekał się wielu opracowań muzycznych. Jest też właśnie łacińskim wyjątkiem w liturgii protestanckiej. Stąd liczne zachowane protestanckie jego opracowania. Najsławniejszy jest oczywiście *Magnificat* J. S. Bacha, w którym każdy wers tekstu został opracowany jako osobny utwór.

Zachowały się dwie wersje *Magnificatu* Bacha, we wcześniejszej tekst biblijny został uzupełniony chorałami protestanckimi *Von Himmel hoch* oraz *Freut euch und jubiliert*, oraz duetem, którego tekst (oparty na obrazie wziętym z *Księgi Izajasza*, podkreślającym pochodzenie Mesjasza z rodu Dawida) został wzięty ze średniowiecznego hymnu bożonarodzeniowego: *Virga Jesse floruit, Emanuel noster apparuit*.

Wybrałam nagranie tego *Magnificatu* dokonane przez Collegium Vocale Gent, którym dyryguje Philippe Herreweghe, z dwupłyty albumu zawierającego oprócz tego kantaty bożonarodzeniowe Bacha. Herreweghe zdecydował się tutaj nagrać właśnie tę wcześniejszą, poszerzoną wersję.

Proszę zwłaszcza zwrócić uwagę na świetnie wykonany duet *Virga Jesse*. Duet ten jest skonstruowany w podobny sposób co werset *Et misericordia eius*. O ile jednak w *Et misericordia eius* oba głosy pomyślane zostały na zasadzie wzajemnego dopełnienia i podobieństwa, nawet niemal zlania się barw, duet ten przeznaczony został na alt i tenor, a więc głosy zbliżone barwą (często powierza się obecnie wykonanie tego fragmentu tenorowi i kontratenorowi, by podkreślić to pokrewieństwo barw, ich niemalże bliźniaczość, jednak w prezentowanym niżej wykonaniu *Et misericordia eius* powierzone zostało kobiecie-altowi i tenorowi), to *Virga Jesse floruit* skonstruowane zostało na zasadzie kontrastu, a więc powierzone zostało głosom skrajnym: basowi i sopranowi. Konstrukcja obu duetów polega zaś na tym, że głosy wymieniają się melodią, najpierw jeden jest kontrapunktem dla drugiego, a potem odwrotnie.

Antonina Karpowicz-Zbińkowska

